

gospodarske, obrtniške in narodne.

zhajajo vsako sredo po celi pòli. Veljajo v tiskarnici jemaje za celo leto 3 gld. 40 kr. za pol leta 1 gld. 70 kr. za četrt leta 90 kr pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. 10 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr.

V Ljubljani 8. aprila 1891.

O b s e g: Vzreja gozdnjih sadik v sobi. — Opravila pri čebelnjaku meseca aprila. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novičar.

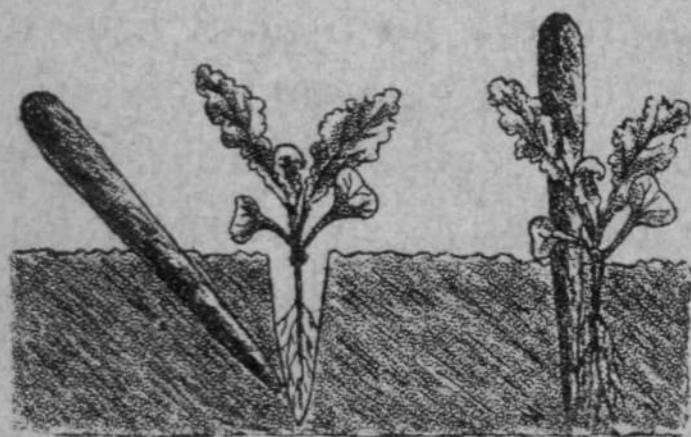
Gospodarske stvari.

Vzreja zgodnjih sadik v sobi.

Prijatelj vrtnarstvu, ki ima majhen vrt pa malo sredstev ter je zelo oddaljen od mesta, kjer se za denar vse dobi, ima pomladi veliko skrbi, predno redno zasadi ter obseje svoj vrt. Zlasti saditev mu dela skrbi, on namreč potrebuje sadik, a od kod jih vzeti? Vrtnarji so oddaljeni, prostora je malo, posebno gorko grečo narediti, pa iz mnogih ozirov ne kaže.

Podoba 1.

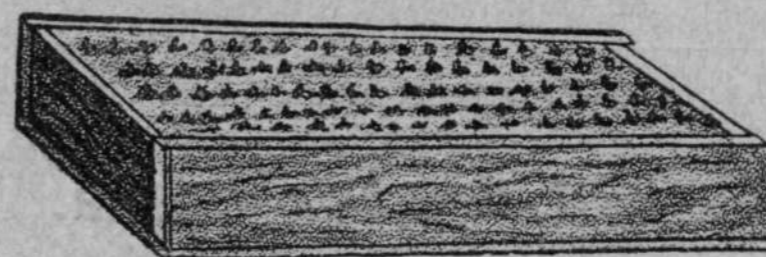
Podoba 2.

Oni so luknjičavi ter ne drže preveč prsti, kar je posebno važno. Mlade rastlinice, ki prebodejo iz semena, ne smejo se itako razviti, dovolj je, da seme dobro vzkali ter se naredo nekateri listi — v to pa ni treba mnogo hrane, pač pa mora biti dobra in lahka. Vse, kar je v prsti nerazkrojenega, je neužitno — to sicer rastlinicam prebave ne moti, pač pa lahko škoduje koreninam. — Za setvene lonce vze-

Kaj je torej storiti? Najpreprostejše sredstvo je, vzgajati sadike v loncih in zabojčkih po sobnih oknih, in sicer s pomočjo sobne toplote. To se da prav izvrstno narediti, le nekaj malih priprav je treba. Pred vsem potrebuješ posode. V ta namen rabijo cvetlični lonci ali tudi zabojčki od smodek, ako jim dno preluknjaš. Boljši so seveda cvetlični lonci.

Oni so luknjičavi ter ne

mimo torej dobro predelane in s peskom pomešane povrtno prsti. Da pa vanje ne pride preveč prsti in da se dobro in pravilno zrači, naspri na dno precej na debelo črepinj, vrhu njih pa deni prsti na debelo, šote v koscih ali kaj drugega enakega. Kosci naj bodo na primer za lešnik debeli. Te prezračevalni plasti smeta zavzemati dve tretjini lončeve vsebine (pod. 22.). Posodo zaspi potem s prstjo skoraj do vrha. Kakšne sestave bodi ta prst, to je zavisno od vrste semena.

Podoba 3.

sobnih cvetic pa ljubijo črno gozdno prst.

Zelenjadno seme ter semena balzamin, nebin, levkoj, tobaka in drugih, potrebujejo na pr. kompostne, seveda dobro predelane prsti, seme begonij, gloksinij, torenij in sploh Predno seješ, pritisni prst s kako deščico, še bolje z dnem drugega lonca, da dobiš gladko površino. Ob robu pritakni etiketo z imenom semena, katero potem poseb. — Pri setvi drži se vedno pravila: „Ne pregoto“. Semenska zrna se posade posamezna ter vtisnejo nekoliko v zemljo. Potem jih pokrij toliko na debelo s fino prstjo, kolikor so sama debela. Prav finega semena, kakor na pr. begonij, gloksinij, niti ni treba pokriti s prstjo. Po semenu nasuto prst zopet nekoliko pritisni ter potem poškopri. Vodo pa po prsti prav fino razprši.

Da seme obvaruješ suhega sobnega zraka, pokrij posode s šipami, katere moreš vsak dan obrisati s suho ruto. (Glej podobo 2.).

Pri vzgoji moramo razločevati med trdnimi in občutljivimi rastlinami. Različnih takih rastlin ne smemo

nikdar skupaj sejati v en lonec, na pr. na eno stran zelje, ua drugo pa begonije.

Lonec z zelenjadnim semenom postavimo na okno zakurjene sobe, druge pa na kakšno klop blizu peči. — Tema nič ne škodi, dokler seme ne vzkali. Kadar pa vzkali, tedaj pa treba lonec predejati na okno, in paziti moramo, da se prst ne usuši, pa tudi premokra ne sme biti.

Kadar rastlinice narede tretji ali četrti list, takrat jih je čas presaditi v zaboječek. V njem dobe rastline več prestora ter tudi narede več korenin, ki so jim potrebne za ugodno rast. Zaboji morajo imeti preluknjano dno in biti seveda večji nego lonci. Najboljše jih narediš toliko dolge in široke, da jim je prostora na oknu. Na dno naspi plast črepinj. Njih prst bodi močnejša in manj pomešana s peskom. S primernim klincom dvigni prav pozorno mlade rastlinice, odščipni jim nekoliko srčne korenine ter jih vtakni v luknjico, katero si naredil v zabojevo prst. (Glej podobo 2.).

To delo zvrši hitro in pazljivo, da rastlinice ne trpe kaj škode. Z ozirom na velikost in rast raslin presadi rastline gosteje ali redkeje. (Glej podobo 3.). Rastline zelenjadne in velikih cvetic naj bodo po 3 do 4 $\frac{c}{m}$ druga od druge. Manjše rastline sadi gosteje. Prav fine rastline moraš po saditvi o pričetku pokrivati s šipami. Zelo važno je sadike privaditi zraku in vetru, in sicer prav polagoma jih moraš privaditi. Od kraja odpiraj le po malo okno, potem vedno bolj in slednjič postavi zaboje kar na plano na primeren kraj. Tako utrjene rastline rasto potem brez ovire, ako jih v grede presadiš, in niso v nevarnosti, da jih solnce posmodi, kakor rado tiste, katere so nepravilno po sobah vzgojene.

Opravila pri čebelnjaku meseca aprila.

Ob začetku tega meseca se začne dostikrat prav topli spomladanski dnevi. Kdor želi zgodnjih rojev, ali kdor hoče pridobiti obilno medu iz vresja, iz borovničevja, iz cvetja češenj in družega sadnega drevja, naj začne z umetnim krmljenjem. Da pa to ne bo zavrženo ali kakor si bodi zastoj, poznati je treba krajne in zračne okoliščine, ker vsakdo ve, kako škodljivi so čebelam spomladnji mrazovi ali celo sneg. Med, kateremu se pridene malo vode, prisili čebele k največjemu delovanju, in sicer nastavljajo v panji obilno zalege, zunaj pa se trudijo, da si nabere veliko medu. Gotovo se celo leto ne pogubi toliko čebel, kolikor ravno ta mesec, ker čebele komaj toplega vremena pričakujejo, toplota in mraz pa vedno drug za drugim hodita, tako, da zavaljo mrzlih vetrov toplota 18° na enkrat celo do 3° zginje; lahko si je torej misliti, koliko čebel okrči in zunaj ostane. Pač so sem ter tja kaki varni koticiki in zavetne dolinice, pa vendar po naših goratih krajih je previdnost povsod potrebna. Od 100 panjev, kateri so najhujšo zimo preživeli, pogine jih 8% zavaljo vedne premene toplote

in vremena drugo polovico sušca ali meseca aprila. Vseh panjev, kar jih vse leto pogine, spada na šest tednov sušca ali aprila blizu 30%. S tem želimo naše čebelarje nagniti k previdnosti, da z umetnim krmljenjem ne bodo presilili in tako truda in meda izgubljali. Iz tega se pa tudi lahko razvidi, kako je ravno pri nas potrebno, da imamo panje s premičnim satovjem, ker le tako moramo panj vedno pregledovati in ceniti dobiček našega čebelarjenja. Pač moramo hvaležno spoznati, da so naši kraji mnogo bolj pripravi in za čebelarstvo ugodnejši, nego sto drugih, zlasti severnih dežel, pa treba je okoliščine poznati ter jih v svoj prid obračati. Ravno obilno močilo iz ozračja (dež, pršenje iz megle i. t. d.), nam cvetlice napaja in rast njih pospešuje, in kar je kmetovalcem zelo neprilčno, celo škodljivo, nam čebelarjem prav dobro služi — gotovo boljša tolažba, nego vedno čez vreme in nebo se pritoževati ali godrnjati!

Povrnimo se h krmljenju z moko. Od srede meseca aprila do cvetja sadnega drevja je za to delo najboljši čas po takih krajih, koder je malo zelišč s cvetnim prahom. Pri nas na Kranjskem bo tega pač malo, kje mankalo, ker skoraj povsod se nahaja leska, vrba, jelša, trepetlika i. dr. Kjer bi pa vendar tega ne bilo, naj izkušajo čebelarji čebelam pomagati z moko. Najnavadnejša je ržena moka, katera se v prazen sat natrese ter v panji blizu čebelnjaka postavi. Čebele jo kmalu najdejo, in če tudi cvetnega praha ne dobivajo, prav pridno domu nosijo. Najboljša moka za čebele bo najbrže kostanjeva; ali kostanj lupiti, sušiti in mleti, je dostikrat sitno delo, moko vedno dobro imeti pa je še večkrat negotovo.

Razne reči.

* Zgodnji fižol Ako hočeš imeti prav zgodnjega fižola za salato, a nimaš gorke grede, izberi na vrtu najgorkejši kraj, ki je navadno ob kaki južni steni. Na tem kraju naredi gredo in nanosi toliko zemlje, da dobi greda strmec, ki je obrnen proti jugu. Na to gredo vsadi fižola, in sicer v vsako luknjo po 5 do 6 fižolov. Ob enem prilivaj fižolu vsak dan z zelo toplo (zgreto) vodo. Pri oblačnem vremenu ne zalivaj. Kadar se je bati mraza, pokrivaj vsajene fižole ali pa nežne rastlinice s cvetličnimi lonci. Zemlja na tej gredi bodi lahka in rahla, ker fižol v težki zemlji zgine, v prerodovitni pa naredi preveč listja, a malo stročja.

* Mlada drevesa, katera so oglodali zajci, je najbolje tako le zdraviti: Ako ni drevesna lubad še oglodana okrog in okrog, rešimo še vedno lahko taka drevesa, in to toliko laže, kolikor manjša je rana. Najboljša je pa za to navadna cepilna smola, katera je tudi mrzla tekoča. Cepilno smolo si lahko sam narediš. Vzemi navadne čevljarske smole, katera bodi kolikor mogoče čista, razgrej jo na ognji, in kadar jo odstaviš od ognja, prilij je polagoma na vsak $\frac{1}{2}$ smole 10 dekagramov